

ki so pri petju neobhodno potrebni. Pesmi so jako melodijozne, lahke in vseskozi veselega značaja. In to je tudi popolnoma pravilno! Vse tri kuzice se dobe pri Placerju in dr. knjižarnah v Mariboru; cena je nizka, tisk lep in jasen, papir dober. Vsak tovariš in vsaka tovarišica naj seže po njih, imeli bodo obilo užitka.

Predsednik se g. podavatelju najtopleje zahvali in izraža svoje veselje in najlepše nade iz pouka v petju v bodočnosti.

Z vzklikom se je izvolil isti odbor kakor lanski; naslednje zborovanje se vrši dne 3. marca 1910. Poročila o društvenem delovanju pridejo takrat na vrsto.

Goriško.

Tolminsko učiteljsko Družbo sv. Cirila in Metoda. Na zadnjem obnem zboru „Tolminskega učiteljskega društva“ se je sprejel hvalevreden predlog tov. J. Rakovščka, da plača društvo 200 K za obrambni sklad prepotrebni šolski Družbi sv. Cirila in Metoda. Razposlal sem v to svrhu položnice na vsa vodstva v okraju in prosim, da bi se vse učiteljske odzvalo s primernimi prispevki, ki se izkažejo v „Učit. Tovaršu“ v izpodbudo in vpogled.

Obnem se lahko plača članarina za leto 1910. Nihče naj ne pozabi oddati 10 h za stroške!

M. Mikuz,
t. č. denarničar.

Srednješolski vestnik.

**** Za reformno gimnazijo.** Občinski svetnik dr. Jos. Pipenbacher je v zadnji seji obč. sveta ljubljanskega predlagal, naj obč. svet pozove naučno ministrstvo, naj ustanovi v Ljubljani realno gimnazijo tipa A. t. j. brez grščine in z enim modernim jezikom. Učiteljev imamo dovolj in učencev tudi, saj sta obe slovenski gimnaziji prenapolnjeni. Akoravno je govornik sam klasičen filolog, vendar stavlja ta predlog, ker ve, da marsikdo za grščino nima veselja ali pa nadarjenosti. To pa bi vendar nikomur ne smelo braniti, da se izobrazi. — Obč. svetnik dr. Novak z ogorčenjem kaže, kako slabo skrbi vlada za slovenske gimnazije. Izpraznjenih mest ne razpisuje in novih srednjih šol ne ustanavlja, akoravno so sedanje prenapolnjene, za par Nemcev je pa takoj ustanovila novo gimnazijo. — Predlog dr. Pipenbacherja se sprejme soglasno z odobravanjem.

**** Predaprobačijo** je podelilo naučno ministrstvo učni knjigi: Dr. Jos. Pipenbacher „Latinska slovnica“.

**** Iz deželnega šolskega sveta v Ljubljani.** Na prvi državni gimnaziji v Ljubljani so odšli profesorji Riedl (že pred poldrugim letom), Vajda (avgusta meseca) in Bartl (oktobra meseca). Mesta po teh profesorjih še do danes niso razpisana. Na takozvani nemški gimnaziji pa je profesor Paulin decembra meseca prostovoljno stopil v pokoj. Njegovo mesto pa se je takoj razpisalo, in v zadnji seji deželnega šolskega sveta se je že oddal terno-predlog. Naravnost poniževalno je, da je ministrstvo samo zahtevalo, da naj se Paulinovo mesto takoj razpiše, dočim pri prof. Bartlu, ki je že oktobra meseca stopil v pokoj kaj takega ni zahtevalo. Zategadelj je deželni šolski svet sklenil, da ne odda prej terno-predloga za Paulinovo mesto, dokler ministrstvo ne bo odločilo o definitivnih mestih na slovenskih gimnazijah. — Na realki v Idriji se uvede Pirčeva zgodovina kot učna knjiga. Ministrstvu se priporoča ustanovitev provizoričnega mesta za prirodoslovje. Josip Fezzi v Kočevju je dobil naslov profesorja. — Šolski svetnik prof. Alfonz Paulin je na svojo prošnjo stalno upokojen in je dobil priznanje za svoje večletno požrtvovalno učiteljevanje. — Profesorji dr. Mandl, dr. Debevec in dr. Kozina dobe dopust do konca tega šolskega leta. — Prof. Verbič se prideli profesorju Paulinu za znanstvenega pomočnika v botaničnem vrtu.

**** Iz srednješolske službe.** Gimnazijska ravnateljica Fran Brežnik v Novem mestu in Ignacij Fajdiga v Kranju ter ravnatelj učiteljskega Anton Černivec v Ljubljani so pomaknjeni v VI. činovni razred.

Književnost in umetnost.

Razpis častnih nagrad „Matice Slovenske“. „Matica Slovenska“ razpisuje s tem a) iz dr. Costove ustanove častno nagrado 200 K za najboljši spis leposlovnega značaja iz katerekoli vsebine. Rok natečaja poteče 31. maja 1910; b) iz Jurčič-Tomšičeve ustanove dve častni nagradi à 200 K za najboljša leposlovna spisa o francoski dobi ali o ilirskih časih Stanka Vraza in Lj. Gaja (temu natečaju poteče rok 1. dec. 1910)! Obsegati mora vsak spis vsaj 4 pole.

Zahajajte samo v lokale, kjer imajo na razpolago naš list!

Politiški pregled.

*** Sklicanje državnega zbora.** Listi poročajo, da bo državni zbor sklican na 15. februarja v svrhu, da reši državni proračun in razne finančne predloge.

*** Jugoslovanski minister.** Govorec o bodočem zasedanju dalmatinskega dež. zbora pravi „Agr. Tagbl“, da vlada v hrvaških političkih krogih popolnoma prepričanje, da bo dr. Ivčević prvi jugoslovanski minister. Razpravlja se že o vprašanju, kdo bo potem dalmatinski dež. glavar. Imenujeta se dr. Zafron in dr. Tomaseo.

*** Novi hrvaški ban** utegue postati grof T. Pejačević. Cesar ga je sprejel v avdienci in se je dal natančno poučiti o hrvaških razmerah.

*** Za splošno in enako volilno pravico.** Socialisti so priredili v Budimpešti velik minifacijski shod za uvedbo splošne in enake volilne pravice. Shoda se je udeležilo 10.000 oseb.

Jubilejski dar.

Učiteljsvo — sebi! Socialni odsek „Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“ v Celju na račun pokroviteljine 148.50 K; tov. Rudolf Horvat iz Zagorja na Notranjskem 5 K s pripomočjo: „Od zob pritrgam! Neizmerno težko je življenje učiteljevo, ako ima oče dva otroka izven doma v višjih šolah, a vendar rad darujem ta skromni znesek na žrtvenik učiteljski. Bog in narod!“ — Bodi ta vrli tovariš marsikomu in marsikateri v zgled! — G. Karel Malalan, posestnik na Opčinah, po tovarišu St. Ferlugi 5 K; tvrdka Gričar in Mejač v Ljubljani 54 K; tov. Fran Juvanec z Vrha pri Vinici, namesto venca župniku Kramariču 5 K; darilo g. Fr. Dekleve, poštarja, trgovca in posestnika v Slavini, kot zahvala za petje na pogrebu njegovega strica, po tov. F. Juvancu iz Postojne 10 K; skupaj 227.50 K; zadnjič izkazanih 69 K, doslej darovanih 286.50 K. Bog plati!

Obrambni vestnik.

*** Cestarji in učitelji.** V finančnem odseku deželnega zbora kranjskega, ki je razpravljal o regulaciji učit. plač, kakor to poročamo na drugem mestu, je dejal dr. Lampe, da so tudi cestarji potrebni boljših plač, a ni zanje pokritja. Res je to: tudi cestarjem je treba zvišati plače! A lepo izpričevalo spoštovanja do učiteljskega stanu si daje dr. Lampe, ko imenuje cestarje v eni sapi z učitelji. Mi spoštujemo tudi cestarje, saj so pošteni ljudje, vendar pa menimo, da učiteljstva ni primerjati z njimi. Učitelji vzgajajo mladino, torej bi jih moral tudi dr. Lampe smatrati za kulturne delavce. Morda se pa zdi reprezentantu našega klerikalizma vzgoja mladine in popravljanje cest enoinisto delo! Kaj praviš, Slomškova zveza?!

Glasbeni vestnik.

Nova glasbena revija.

Življenska praksa je že nešteto krat pokazala, da mora iti vsaka stvar po gotovih zakonih. Na vsak smoter, ki ga hočemo doseči, moramo biti prej sistematično pripravljeni.

Slovenci smo v nekem preporodu. Na vsakem polju se razvijamo, posebno še na glasbeno-umetniškem. Da smo glasbeno nadarjen narod, da imamo predpogoje, nam dokazujejo naše lepe narodne pesmi. Nič pa nam ne pomagajo zakopani zakladi, ako jih ne dvignemo, tako je tudi z glasbeno nadarjenostjo Slovencev. Kaj nam bi pomagala nadarjenost, če bi ne imeli našega glasbeno-kulturnega zavoda „Glasbene Matice“. Ta zavod in druga po deželi se snujoča glasbena društva že skrbje za izobrazbo nadarjenih ljudi. Toda to še ni vse. Velik vzgojni moment leži v časopisju in raznih revijah. Revij na Sloveni nimamo veliko, posebno strokovnih ne in pa takih, kjer bi naj ne dobivali samo mlajši, ampak tudi starejši dovolj duševne hrane.

Pred 8 leti je začel izhajati glasben list „Novi Akordi“, ki je prinašal skladbe jugoslovanskih umetnikov. Vsi mlajši slovenski umetniki so pošiljali svoje glasbene prvence v ta list in se tako izobraževali, da, smelo lahko trdimo, da se je marsikateri mladi slovenski komponist izobrazil ravno v predalih „Novih Akordov“.

Tekom teh let so si pridobili „Novi Akordi“ mnogo zvestih prijateljev, ali nikakor še ne toliko, kakor zaslužijo po svoji umetniški vrednosti in po svojem kulturnem pomenu.

„Novi Akordi“ so postali priznana središče moderne slovenske glasbene umetnosti, krog njih se je zbrale vsa mlajša generacija. Njihova vsebina je bila vsako leto zrelejša in bogatejša, tako, da tvori njih osmero letnikov pravi umetniški zaklad. Vsako leto se vidi napredek. Nov dokaz, da stremimo vedno za višjimi smotri, je, da so sedaj postali „Novi Akordi“ glasbena revija, ki smo jo toliko pogrešali. Poglejmo program, ki so ga začrtali:

V prvi vrsti bodo odslej „N. A.“ seznanjali občinstvo z umetniki in njihovim ustvarjanjem. Priloga pa bo posredovalen organ med ustvarjajočimi in izvršujočimi umetniki ter glasilo onim, ki se temeljito bavijo z glasbo. Priloga bo prinašala daljše članke o glasbi sploh, osobito pa o slovenski glasbi in njenih zastopnikih. Prinašala bo tudi ocene in razlaganja novejših glasbenih del ter pripravljala temelj slovenski glasbeni zgodovini. Vsebovala bo nadalje tudi programe in poročila o koncertih, kar je pa najglavnejše in najvažnejše, bo prinašala prave, objektivne kritike, ki smo jih tako potrebni.

To je načrt, ki bo izvedljiv le tedaj, če bo revijo občinstvo podpiralo. Potrebni smo bili takega glasila; sedaj, ko ga imamo, ga podpirajmo gmotno, da nas ono lahko podpre duševno. Priporočamo ga vsem kolegom in drugim, ki se ukvarjajo z glasbo, zakaj stvarine je dovolj v listu za pianista, pevovodjo, kakor tudi za teoretika. Ob tej raznovrstnosti snovi je cena jako nizka, vse leto 10 K, za pol leta 5 K. Dobi in naroča se pri založniku L. Schwentnerju, Prešernove ulice, Ljubljana.

„Novi Akordi“ so važen kulturni činitelj v slovenski glasbeni literaturi, zato jih podpirajmo!

Razpis nagrade. Pevski zbor „Glasbene Matice“ razpisuje 200 K, ki mu jih je v poljubno uporabo poslalo hrvaško pevsko društvo „Kolo“ iz dohodkov svojega koncerta dne 6. novembra 1909 v Ljubljani, kot nagrado za nove, še ne objavljene mešane ali moške zборе s slovenskim ali hrvaškim tekstom. Vsota se bo porazdelila med relativno najboljše doposlane zборе po njih glasbeni vrednosti. Termin do 31. julija 1910. Skladatelji naj označijo svoje skladbe samo z geslom, svoja imena pa naj priloge v zaprtem kuvertu pod istim geslom. Nagradjene skladbe preidejo v last „Glasbene Matice“.

Nov cenik muzikalij „Glasbene Matice“ je pravkar izšel. V njem dobe pevski društva 55 različnih glasbenih zbirk z več nego 430 moškimi ali mešanimi zbori. Pripominjamo, da so v „Glasbeni Matici“ k prav mnogim partituram na razpolago tudi litografirani glasovi po cenah, označenih v dotični opazki „Cenika“. Vabimo vse ljubitelje slovenske pesmi, da pridno segajo po teh glasbenih zbirkah, jih z ljubeznijo pojo in tako delajo čast slovenski glasbi, pa takisto slovenskim skladateljem, ki jih s proizvajanjem njih del vzpodbujajo k stremljenju do čimdalje višje popolnosti in tako širijo našo glasbeno literaturo. Vsi na delo za slovensko pesem!

Spomenik postavijo slavnemu češkemu skladatelju Smetani v Pragi. Prispevke so pričeli že nabirati.

Kranjske vesti.

—r— „Regulacija“ učiteljskih plač.

V finančnem odseku deželnega zbora je poročal grof Margheri o normalno-šolskem zakladu, ki izkazuje izdatkov 1.437.603 K, dohodkov pa 62.079 K, torej primanjkljaja 1.375.524 K. — Glede učiteljskih plač predlaga, naj se pozove deželni odbor, da stavi svoj čas, ko bo znan uspeh saniranja deželnih financ, predloge glede definitivne uredbe učiteljskih plač. Dokler pa ta rešitev ni dosežena, naj velja provizorij. Ta provizorij bo obstajal v tem, da se tistim učiteljem, ki že sedaj vlečejo draginjsko doklado, letá poviša na 35 %, drugim učiteljem in učiteljicam pa se podeli 20 % draginjska doklada. Draginjska doklada se vsteeje v pokojnino, istotako naj se pri vpokojenju vsteeje dve leti provizorične službe najmanj, največ pa pet let. Remuneracija suplen-tov se določa na letnih 800 K. — To so bistveni predlogi za referenta, ki bi po njegovem mnenju provzročali letnih novih izdatkov 160.000 K. — Dr. Lampe pobija predloge poročevalčeve, ker bi ti stali na leto najmanj 250.000 K. Izjavlja, da je danes deželni zaklad preslab, da bi mogel prenašati tako breme. Gode staro pesem: ultra posse nemo tenetur! Profesor Jarc pove v naglici, da bi zaradi predloga poročevalčevega pokojninski zaklad narastel na 45.000 K. — Dr. Tavčar toplo priporoča predlog poročevalčev. Ne ve se sicer, kako bo izpadla akcija asaniranja deželnih financ, ali toliko že danes vemo — če hočemo verjeti besedam, ki so se v dežel-nem odboru izzele od merodajne strani — da bo dežela že v letu 1910 dobila znaten državni prispevek iz naslova omenjene asanacije. Če je pa to tako, potem smo moralno zavezani, da učiteljstvo nekaj storiti, ker ima državna akcija predvsem namen, pomagati učiteljstvu. To, kar predlaga poročevalec, je najmanj, kar se more zahtevati, in ker ni upanja, da bi od „dobrega srca“ dr. Lampeta kaj več dosegli, bodo zastopniki slovenske napredne stranke glasovali za poročevalčeve predloge. — Grof Barbo pobija dr. Lampeta, ter opozarja, da so se v proračun vstavile druge visoke vsote, ne da bi se gledalo na pokritje. — Deželni predsednik izreka prošnjo, naj bi se učiteljstvu pomagalo. On misli, da je asanacija gotova stvar, in da se naj ta gotovost eskomptuje na korist bednemu učiteljstvu. Prosi torej, da naj se sprejmejo predlogi poročevalca. — Poslanec Lenarčič vzame na znanje izjavo deželnega predsednika, ker je mnenja, da se za učiteljstvo

mora kaj storiti. Nekdanje množestvilne obljube deželnega zbora se morajo izpolniti. — **Pogačnik:** Definitivna regulacija učiteljskih plač je izključena. Zatorej predlaga: Draginjska doklada se vsteeje v pokojnino, provizorična leta se pri vpokojenju vsteejejo in sicer dve leti vedno, več let pa pri ozira vrednih razmerah vselej, kadar temu pritrdi deželni odbor. Govornik upa, da bo zaradi njegovega nasveta takoj stopilo 18 učiteljev prvega razreda v pokoj in da bo s tem vsaj 60 učiteljev pomaknjenih v višjo plačo. — Dr. Lampe podpira ta predlog, o katerem smo itak že prej vedeli, da je bil sprejet v klubu klerikalnih poslancev. V drugem pa opozarja, da so cestarji tudi slabo plačani, pa vendar ne ve, kako jim pomagati. — Potem se preide v nadrobno razpravo. Prvi predlog poročevalca: „potreba uravnave učiteljskih plač se pripozna“, zbuja nevoljo dr. Krekovo, ker bi to bila menica za prihodnost, ki bi je ne hotel podpisati. Predlog mu je odlojen. — Poročevalec umakne predlog, pa si pridrži pravico, v poročilu poudarjati potrebo omenjene uravnave. — Drugi predlog: deželni odbor se pozove, da naj zadevo studira in svoj čas poroča. — Lenarčič je mnenja, da ta predlog ničesar ne pomenja, naj se deželnemu odboru vsaj pove, v katerem času naj stavi svoje predloge. — Dr. Krek se meritorno noče izraziti, tudi ta predlog mu je odlojen. Jako mu je verjetno, da se bo že letos dosegla asanacija deželnih financ. Fiksirati se pa nič ne more, zatorej je proti predlogu, da se ne rode kaki napačni upi. Velja pa tudi za njega princip, da se po doseženih asanaciji mora vzeti v roko uredbo učiteljskih plač. — Potem se sprejme z večino sklep, da naj se deželni odbor, ko bo predložil dež. zboru nove šolske zakone, ozira tudi na učiteljske plače. — Tretji predlog: draginjska doklada naj se poviša na 35 %, drugim — tudi katehetom — pa da 20 % nova draginjska doklada — Vitez Kaltenegger opozarja da bi povišanje na 35 % na leto stalo 41.103 K, nova doklada pa bi stala 117.672 K. — Ta predlog se zavrne s klerikalnimi glasovi. Nato se je sprejel nasvet poslanca Pogačnika, ki daje učiteljstvu namesto kruha, drobno mrvico, ki je, če stareji gospodje, ki imajo navadno mnogo otrok, ne bodo hoteli v pokoj, skoraj brez vsakega praktičnega pomena. — Istotako se sprejme predlog, da naj se starostne doklade štejejo od dneva napravljene izkušnje in ne kakor sedaj od dneva definitivne službe. Predlog, da naj suplentje na leto dobe 800 K, se sprejme, ko je dr. Krek konstatiral, da je stvar pravična. — Zaradi tega se zviša proračun za letnih 10.000 K. — Poslanec Pogačnik predlaga, da naj se ljubljanskim učiteljem lokalna doklada 40 K vsteeje v pokojnino, kar obvelja. — Predlog, da se za podpore zaradi bolezni in drugih nezdod v normalno-šolski zaklad sprejme namesto vsote 8000 K vsota 15.000 K, se sprejme z dostavkom, da bo v bodoče delil te podpore deželni odbor in ne kakor do sedaj deželni šolski svet. Ta dostavek je prozoren, ker bodo sedaj bolni učitelji popolnoma v rokah — večine deželnega odbora! — Končni primanjkljaj normalno-šolskega zaklada se določa z 1.382.524 K. — Prošnjo učiteljev na meščanski šoli v Postojni za povišanje plač pobija poročevalec dr. Krek. Ravnotako zavrača prošnjo učiteljstva na meščanski šoli v Krškem, da naj bi dežela prevzela nekaj stroškov, ki jih ima ta okraj z omenjenim učnim zavodom. — Lenarčič podpira prošnjo, ker je dežela zavezana nekaj storiti. — Dr. Tavčar: Dežela je zavezana plačevati učitelje na meščanski šoli v Postojni. Kako bodijo ti učitelji plačani, določata okraj in deželni šolski svet v okviru obstoječih zakonov. Če bi dežela ne hotela plačevati tako določenih plač, stopi učiteljstvo, če mu okraj določi večje plače, pred državno sodišče, in bati se je, da bo dežela v plačilo obsojena. Zatorej predlaga 25 % draginjsko doklado za Postojno. Vsekako pa je napačno stališče deželnega šolskega sveta, ki ni dopustil, da bi bil okraj sam izboljšal te plače. — Tavčarjev predlog pade. — Tako izgleda sedaj „regulacija“ plač kranjskega učiteljstva. Mogoče je, da se bo dalo v javni seji kaj več doseči, a mnogo upanja nimamo. V večini dež. zbora ima učiteljstvo predobre prijatelje.

—r— **Osebene vesti.** Učiteljici A. Kočvarjeva in Alojzija Delakova menjata svoji službeni mesti. — Učitelj Andrej Lah v Nev-ljah je upokojen. V Hotič pride za učitelja-voditelja Fran Rigler. — Bivša suplentinja Angela Sakotnikova pride kot prov. učiteljica v Št. Juri pod Kumom. Bivša pomožna učiteljica Marija Tavčerjeva je imenovana za prov. učiteljico za Cerklje.

—r— **Poročili se je** tov. Fr. Rigler z gđ. Albino Kovačev. Čestitamo!

—r— **Dež. šol. svet** je dovolil ustanovitev zasebne dekliške šole v Novem mestu. Na ljudski šoli v Trzihu se ustanovita dve paralelki, in sicer k tretjemu razredu.

Štajerske vesti.

—š— **Značilna izjava.** Zadnji skupščini „Zveze štajerskih meščanskih učiteljev v Gradcu“ se je predložil tudi list, v katerem se je moledevalo za prispevke Roseggerjevemu skladu (Rosegger-Baustein). A skupščina se je

izjavila proti tej zbirki, češ, Rosegger sam ni ničesar storil, da bi pritegnil materialno slabo situirane učitelje v tozadevno nabiranje med bogataši ter tudi zato, ker bi se ravno tako nabiranje pri merodajnih mestih utegnulo tolmačiti v neprilog učiteljstvu.

—**8— Iz Maribora** poročajo: Nemško trirazrednico v Krčevini obiskuje 186 otrok. Ker pa je nevarnost, da bo zaradi naraščajoče zavednosti prebivalstva to število polagoma padlo, so osnovali Nemci za Krčevino posebno šulferajnsko podružnico, ki bi zbirala darove ter lovila slovenske deca.

Goriške vesti.

—**g— Mihael Komel.** Dne 12. t. m. je umrl v Gorici Mihael Komel, upokojeni vadniški učitelj. Dosegel je visoko starost 86 let. Bil je vedno krepak, čil mož, in v svoji visoki starosti se je počutil do meseca decembra l. l. prav dobro; gibal se je in hodil okolo, čital časopise s prostim očesom, sploh je bil za ta leta nenavadno močan in zdrav. Bolan ni bil nikoli, sedanja prva bolezen pa mu je privedla k postelji smrti, ki mu je zatisnila oči. Pokojni Komel je bil markantna oseba ter široko znan. Rodil se je v Solkanu l. 1824., šolal se je v Gorici; prvo službo je nastopil kot ljudski učitelj v St. Vidu nad Vipavo, kjer je tačas župnikoval znani dobrotnik Matija Vrtovec; tam je bil 7 let in pol, potem je prišel kot suplent na nižjo realko v Gorici, kjer je učil zemljepisje in zgodovino do 1886; nato je bil 14 let na Reki na hrvaški glavni šoli, z Reke pa je prišel v Gorico kot učitelj na vadnico, kjer je ostal do svoje upokojitve leta 1885. Večkrat je našteval celo vrsto svojih nekdanjih učencev, med katerimi so odlični možje. Pokojni Komel se je živo zanimal za politično življenje ter bil zvest pristaš napredne stranke. Bodi mu časten spomin, žalujemo sinu pa naše iskreno sožalje!

—**g— Umrl je v Podgori** vodja pripravnice G. Justin, rodom iz Škofje Loke. Blag mu bodi spomin!

—**g— Poročil se je** dne 12. t. m. tov. Albert Ivančič iz Kobarida, sedaj učitelj-voditelj na potovalni šoli v Kamnem Volarju, z gospico Frančiško Korenovo iz Kobarida. Bilo srečno!

Istrske vesti.

—**i— Cvet pozimi.** Tov. Jelena Piseranova, učiteljica v Dekanah, nam je poslala črešnjevet s pismom: „Pri nas imamo pomladanske dni, kar vam priča ta črešnjevet, utrgan na g. Benkovem vrtu. — Navdaja me želja, naj bi tudi med nas priplaval cvetoča pomlad ter nam prinesla nebrojno nad, rodeč narodu stoteren sad. — Dal Bog, da bi se zjasnilo v tej pomladi tudi učiteljstvu mračno nebo!“ — Zgodi se!

Koroške vesti.

—**o— Hud boj za šolo.** Naučno ministrstvo je zavrnilo pritožbo Slovencev zaradi učenega jezika na Slovenski šoli v St. Danielu. Občinski odbor in krajni šolski svet sta sklenila vztrajati v boju in vložiti pritožbo na c. kr. državno in upravno sodišče na Dunaju. Dolgo časa se že bore občani za svoje pravice, ki jim pripadajo po božji in človeški postavi.

Splošni vestnik.

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši: Ignacij Tramate, Andrej Pogačar in Mici Kratnerjeva iz Kamnika; Julij Čenčič iz Vrem; Janko Jezeršek iz Križev pri Trzinu; Fran in Amalija Jeglič iz Dovjega; Simon Punčah iz Šmarja. Bog plati!

Dar učit. konviktu. Posojilnica v Dolu pri Hrastniku 10 K.

Učiteljsko društvo za celjski okraj je na obnem zboru dne 6. t. m. sklenilo, da prispeva za dva izvoda „Učit. Tov.“ v svrhu razširjanja imenovanega stanovskega glasila med slovenske učiteljske. Posnemajte!

Storite tudi tako! Tov. Fr. Praprotnik, nadučitelj v Mozirju, in Ivan Kele, nadučitelj v Novi Stifci, sta poslala našemu upravništvu naročnino z opombo, da se list doloži ubožnim učiteljskim. Storite tudi tako!

Naučno ministrstvo je odredilo, da se imajo v berila za šole uvesti tudi povesti vojaškega značaja, da se mladina navduši za vojno življenje in goji patriotski čut. Podobno se dela sedaj po vseh modernih državah. Berila spišejo častniki.

Obesil se je v Žižkovu pri Pragi 30 letni katehet na tamošnji ljudski šoli, Stanislav Gartner.

Kupi se dobro ohranjen izvod „Učiteljskega Tovariša“ letnik 1888. Več pove upravništvu.

Iz slovanskih pokrajin.

—**0— Ovadba zaradi poverjenosti proti dr. Franku.** Grofica Mugent je ovadila dr. Josipa Franka, voditelja hrvaške čiste stranke prava, da ji je poveril pri prodaji graščine Bosiljevo 30.000 K.

—**0— Jugoslavlani v Ameriki.** Dne 28. novembra l. l. so si ustanovili Jugoslavlani v Spokane Wash., v mestecu na daljnem severozapadu Zedinjenih držav, „Jugoslavanski politični in prosvetni klub“. Ustanovnega zborovanja so se udeležili Hrvati, Srbi in Bolgari; slovenskih udeležencev ni bilo, ker v Spokane sploh ni Slovencev. Vsi govorniki, hrvaški, srbski in bolgarski so poudarjali, da je treba skupnega dela na napredni podlagi, ako hočejo jugoslavanski narodi doseči lepšo bodočnost. V tem smislu hoče delovati novoustanovljeni klub na zedinjenje Slovencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov. Člani kluba se hočejo z vsi silo boriti proti klerikalizmu kot najhujšemu nasprotniku jugoslovanstva. Klub izdaja tednik „Slobodna Tribuna“, glasilo jugoslovanske misli v Ameriki.

—**0— Jubilej češke narodne himne.** Minilo je ravno 75 let, kar je v J. K. Tylovi burki „Fidlovačka“ slavni češki basist Strakaty zapel prvokrat Skoupov „Kde domov můj“. Pesem v začetku ni ugajala, šele ko jo je policija prepovedala, je postal popularna in po l. 1860. je bila splošno priznana kot češka narodna himna. Danes ni znana le na Češkem, temveč jo pojo po vsem slovanskem svetu.

—**0— „Srbska žena“ v Pragi.** Osrednje društvo čeških žen v Pragi priredi v Pragi razstavo srbskih ženskih ročnih del pod naslovom „Srbska žena“. K sodelovanju so povabljeni vsa srbska društva v Srbiji in Avstro-Ogrski.

—**0— Prof. Karel Halliř,** znameniti češki muzik in virtuos na vijolini, je umrl te dni v Berlinu, kjer je poučeval na kr. glasbeni visoki šoli.

—**0— Za ustanovitev otroške poglobljenevalnice** se zavzema sarajevski „Hrvatski Dnevnik“ v svoji božični številki. Poudarja, koliko se v Bosni stori za zunanji blesk, za udobnost „boljših“ krogov, a kako redko so sejanje ljudske šole, kako brezsrčno se pusti propadati mladino, ki mnogokrat že v otroških letih pride v navzkrižje s kazenskim zakonom. Za rešitev te nesrečne mladine bi bila poglobljena velika potreba.

—**0— Sporazum med hrvaškimi književniki.** Poročajo iz Zagreba, da so se hrvaški književniki okolo „Matice Hrvatske“ in „Savremenika“ popolnoma sporazumeli ter da bodo odsej skupno delovali. Službene vesti „M. H.“ bodo izhajale v „Savremenuku“. Ob tej priliki priporočamo slovenski inteligenci izborni knjiševni list „Savremenik“.

Razgled po šolskem svetu.

—**Na tehnični visoki šoli na Dunaju** se bo odsej predmet o ladjedelstvu predaval ne kakor doslej samo en tečaj, ampak dva tečaja.

—**623 občin brez šol** je še danes v Galiciji. V teh občinah je človek, ki bi znal čitati in pisati, bela vrana.

—**Vprašanje italijanskega vseučilišča.** Italijanski dijaki so imeli na Dunaju shod, na katerem so sklenili naložiti zaupnikom, naj takoj stopijo v zvezo z italijanskimi poslanci v svrhu, da bi se čimprej zopet začela agitacija v prilog ustanovitvi italijanskega vseučilišča v Trstu.

—**Na vseučiliškem profesorja** na Dunaju dr. Aleksandra, ki je specialist za ušesne in nosne bolezni, je streljal krojaški pomočnik Soukup, ne da bi ga zadel. Vzrok: Soukup je bil operiran, toda operacija se ni posrečila, za kar je tudi tožil zdravnika za 20.000 K odškodnine, pri tem pa pogorel v vseh instancah.

—**Za milijonov dar** „Ustredne matice šolske“ je bilo do 12. t. m. darovanih 863.016 K 64 h. Pač brezprimerna narodna požrtvovalnost!

—**Z graškega vseučilišča.** Profesor rimskega prava dr. Gustav Hanausek je dobil naslov in značaj dvorne svetnika, dvornemu svetniku dr. Avgustu Tewesu, profesorju rimskega prava pa je podeljeno plemstvo.

—**Turška akademija znanosti.** Doselej neimenovani turški milijonar je daroval 2.300.000 frankov za ustanovitev turške akademije znanosti v Carigradu. Neznani darovalec je določil, da naj akademija v prvi vrsti skrbi za razvoj in razširjanje turškega jezika. Imela bo 54 rednih članov.

—**Nova obrtna šola v Zadru.** Dne 9. t. m. so otvorili v Zadru novo strokovno šolo za umetno risanje. Šola je stala 250.000 K.

Z gospodarskega polja.

—**Novost v umnem kletarstvu.** Znano je, da plavajo vedno v zraku različne glivice in trohice, ki so nekatere koristne in potrebne, druge pa kvarljive in škodljive. Le tem je treba zabraniti pristop tja, kjer zamorejo škodovati. Zato mora vreti most v tako zaprtih sodih, da ogljikova kislina lahko uhaja,

do mošta pa zrak s svojimi glivicami ne more. Temu lužijo različni večalimanj priporočljivi aparati. — Pri točenju vina ima pri pilki zrak pristop k vinu in z zrakom tudi razni mikroskopični provzročitelji vinskih bolezni, kot bira, plesnivec, cikanje itd. To zabrani sicer aparat „Mikodermol“, toda je preokoren in predrag, stane namreč sedem kron. Učitelj Špan v Slovenski Bistrici je izumil in dal patentirati nov aparat, ki služi tako pri vrenju mošta, kakor tudi pri točenju vina, je takorekoč nepokvarljiv, ličen in preprost v rabi, a stane samo tri krone. Kdor se za stvar zanima, naj mu kar piše.

—**Gospodarsko razstavo v Pragi** priredi osrednja gospodarska zveza za kraljevino Češko od 14. do 22. maja 1910. Razstava bo obsegala sledeče skupine: I. gospodarski stroji, motorji in orodja; II. domača živina, dojnice, konji, ovce, koze, merjasi in pitana živina; III. perutnina, kuni; IV. poljski pridelki in primerjajoče poizkušnje; V. posebna razstava znanstvenih in strokovnih kmetijskih del v posebnem kmetijskem paviljonu; VI. gospodarske potreščine in pripomočki; VII. razstava raznih panog kmetijsko-obrtnih; VIII. živila in pijače; IX. rokodelski in industrijski izdelki; X. novosti o strojih in strojinah pripravah.

—**Pospeševanje tujskega prometa.** Začetkom meseca decembra se je vršila v železniškem ministrstvu konferenca zastopnikov društev za tujski promet. Pri tem je zastopnik vlade razvijal načela, ki si jih je postavilo ministrstvo javnih del za pospeševanje tujskega prometa: 1. Delati na to, da se državna uprava na vseh poljih ozira pri odredbah in odlokih na interese tujskega prometa. 2. Se bo skrbelo za primeren kredit pri gradnji hotelov in za reklamo v tujini. Pri hotelih ne bo dajala denarja država, pač pa bo pridobivala za to podjetnike in banke. Pri dovoljevanju lastnega kredita in podpora pa se bo ozirala vlada v prvi vrsti na povzdigo obiska naših krajev in tujih dežel. 3. Se bo izkušalo pridobiti prebivalstvo, da bo pri povzdigi tujskega prometa sodelovalo. V te namen se bodo postavili posebni instruktorji za tujski promet.

—**Direktni davki v Avstriji l. 1907.** Statistična centralna komisija je objavila pregled direktnih davkov, ki so se plačali l. 1907. Realni (zemljiški in hišni) davek je znašal 155.215.443 K, pridobnina 97.748.566 K, osebna dohodnina 65.295.838 K, rentnina 12.731.548 K, davčne izvršilne pristojbine z zamudnimi obrestmi 3.774.126 K, skupaj 334.765.521 K. L. 1906. so pa znašali direktni davki: realni davek 150.956.592 K, pridobnina 90.482.947 K, osebna dohodnina 60.801.100 K, rentnina 11.781.860 K, izvršilne pristojbine in zamudne obresti 3.513.157 K, skupaj 317.535.656 kron. V ubožnejših delih države prevladuje realni davek, dočim izkazuje na pramer Nižje Avstrijska le 31 in Češka 45 odstotkov skupnih direktnih davkov. V Istri znašajo realni davki 61 in v Dalmaciji 65 odstotkov skupne vsote direktnih davkov. Na Nižje Avstrijsko odpade skoro polovica osebne dohodnine, kar je verjetno, ker je na Dunaju največ bogatašev in uradnikov.

—**Dolg avstrijske države** znaša 10 milijard 337 milijonov 900 tisoč kron.

Raznoterosti.

—**Banket ameriškega milijonarja.** Ameriški milijonar Wester je priredil na sveti večer v hotelu Savoy v Londonu banket za 100 oseb. Ta ga je stal 50.000 K. Dvorana je bila izpremenjena v pokrajino na severnem tečaju in vsa odlična z belimi krizantemami. Razsvetljevalo jo je na tisoče žarnice. V dvorani ni manjkalo ne severnega medveda ne eskimoplesov. Na koncu banketa je bila napravljena polarna svetloba.

Listnica uredništva.

Nadužitelj: Porabimo prihodnjič. — P. F.: Priobčimo deloma o priliki.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 108. Kranjsko. 72 1—1
V litijem okraju se razpisuje s tem učiteljska služba na petrazredni ljudski šoli v Zagorju v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 8. februarja 1910.

Naznanilo in priporočilo.

Podpisane naznanjam častitemu občinstvu, da je moj ilustrirani cenik za leto 1910 izšel in ga je na frankovano zahtevanje brezplačno in poštne prosto dobiti. Moj cenik izhaja že 36. leto in obsega 460 vrst najboljših poljskih, zelenjadnih in cvetličnih semen, za katera jamčim. Cenjeni kupovalci naj dobro premislijo, kje dobe res prav zanesljiva semena. Imam čez 200 pohvalnih pisem na vpogled. Dobe se tudi pri meni mnogovrstne cvetlice v loncih in dežah, kakor tudi mnogovrstni sveži in suhi šopki in venci s trakovi in napisi in mnogovrstni drugi v to stroko spadajoči predmeti, prav po nizkih cenah in točno izvršeno. — Z odličnim spoštovanjem se priporočam

ALOJZIJ KORSIKA v Ljubljani

vrtnarija in semenska zaloga v lastni hiši: Bleiweisova cesta šte. 1
prodajalna: Šelenburgova ulica šte. 5 (pri pošti).

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okr. šolski svet v Litiji,
dne 10. januarja 1910.

St. 2108.

59 1—1

Na enorazredni ljudski šoli v Tunjicah se razpisuje v stalno nameščenje učno in voditeljsko mesto z zakonitimi prejemki.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 20. februarja 1910.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku,
dne 10. januarja 1910.

St. 2087.

189 1—1

Na enorazredni ljudski šoli v Pečah se razpisuje v stalno nameščenje učno in voditeljsko mesto z zakonitimi prejemki.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 20. februarja 1910.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku,
dne 12. januarja 1910.

Kjer sta v redu tek, prebava,
Sta telo in duša zdrava!
Torej: Da ne boš bolan,
Vživaj pravi „FLORIAN“.

Želodčni likér

je pripravil tek in prebavo marsikomu, ki je zaman kupoval draga in neprijetna zdravila.

Ljudska kakovost liter K 240
Kabinetna kakovost „ „ 480

52—1 Naslov za naročila:
„FLORIAN“, LJUBLJANA

Našim rodbinam priporočamo 45
- Kolinsko cikorijo -

Avgust Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13

priporoča svojo bogato zalogo
stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd.
Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate
za fizikalne poizkušnje.
Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela.